

IVO MIŠUR*

Najpopularnija imena orijentalnoga podrijetla u Hrvatskoj

Riječ *orijent* potječe od latinske imenice *oriens* 'istok' te se danas odnosi na područje jugozapadne i središnje Azije te sjeverne Afrike, koje pripada islamskomu kulturnom krugu. Osmanlijskim osvajanjima islamska kultura proširila se na južnu i jugoistočnu Europu. Osvajači su utjecali na običaje, jezik i vjeroispovijest, a time i na fond osobnih imena pokorenih naroda jer je uz obraćenje na novu vjeru, islam, obvezno bilo i uzimanje novoga osobnog imena. Tako su se na osvojenim područjima proširila arapska, turska i perzijska imena. Sve do kraja Prvoga svjetskog rata među muslimanskim žiteljima Republike Hrvatske te susjedne Bosne i Hercegovine velika većina stanovnika nosila je isključivo orijentalna imena. Među nemuslimanskim stanovništvom ta su osobna imena bila rijetka. Stvaranjem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (naknadno preimenovane u Kraljevinu Jugoslaviju), višenarodne i viševjerske države, došlo je do kulturnih i drugih prožimanja, pa i prožimanja fonda osobnih imena među narodima koji su živjeli na njezinu teritoriju. Islamska vjerska zajednica u tadašnjoj Jugoslaviji bila je višenarodna. Pored Bošnjaka islamske su vjeroispovijesti bili Turci te dio Roma i Albanaca. Nakon raspada bivše države priznat je i status nacionalne manjine Gorancima u Srbiji i Kosovu te Egipćanima u Crnoj Gori, također većinom muslimanima. Neka osobna imena, kao što je *Jasmin*, proširila su se među nemuslimanskim stanovništvom. Iz Bosne i Hercegovine u razgovorni su se jezik u ostatak bivše države proširila i pokraćena imena *Suljo*, *Mujo*, *Haso* i *Fata*, koja su nosili junaci popularnih viceva.

Prema popisu stanovništva iz 2011. u Hrvatskoj je živjelo 62 977 muslimana. Najrasprostranjeniji su bili na sjeverozapadu, a najmanje ih je bilo u Dalmaciji. To je posljedica tradicionalnoga iseljavanja bosanskohercegovačkih muslimana prema Zagrebu, Rijeci i Istri te prisutnosti romskoga stanovništva na sjeveru (Međimurje). Gunja je u županijskoj Posavini općina s najvišim postotkom muslimana u Hrvatskoj. Po rezultatima popisa iz 2011. od 3732 stanovnika muslimani su činili 34,70 %. Gunjanski su muslimani većim dijelom potomci izbjeglica iz istočne Bosne koji su se na hrvatski istok doselili za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Današnja je islamska zajednica u Hrvatskoj višenarodna. Albanaca je 2011. u Hrvatskoj bilo 17 513, od čega 9594 islamske vjeroispovijesti. Bošnjaka je bilo 31 479, a 7558 stanovnika Republike Hrvatske izjasnilo se Muslimanima. Ujedno je bilo 5039 Roma te 9647 Hrvata islamske vjeroispovijesti. Sve su navedene etničke zajednice u različitoj mjeri pod islamskim kulturnim utjecajem te su unutar njihova osobnoimenskoga fonda zabilježena osobna imena orijentalnoga

* Ivo Mišur je magistar inženjer strojarstva zaposlen u Zavodu za ispitivanje kvalitete, u kojemu radi kao inspektor u nadzoru nad tvorničkom proizvodnjom.

podrijetla. U nastavku se nalazi pregled najpopularnijih osobnih imena orijentalnoga podrijetla prema popisu stanovništva Republike Hrvatske 2011.

	Najčešća muška imena orijentalnoga podrijetla u Hrvatskoj	Broj nositelja		Najčešća ženska imena orijentalnoga podrijetla u Hrvatskoj	Broj nositeljica
1.	Jasmin	1723	1.	Jasminka	6015
2.	Samir	834	2.	Jasmina	5084
3.	Senad	813	3.	Dina	1557
4.	Edin	735	4.	Emina	1409
5.	Mirsad	581	5.	Alma	1325
6.	Amir	575	6.	Aida	660
7.	Emir	551	7.	Fatima	636
8.	Ibrahim	469	8.	Azra	572
9.	Enes	427	9.	Amela	437
10.	Muhamed	418	10.	Lejla	433
			11.	Mirsada	423

Najraširenije muško ime orijentalnoga podrijetla bilo je *Jasmin*. Dolazi iz perzijskoga jezika, u hrvatski je osobnoimenski fond ušlo iz europskih jezika te potječe od naziva za mirisnu biljku. Najviše hrvatskih Jasmina rođeno je osamdesetih godina. Drugo mjesto na ljestvici zauzimaju nositelji osobnoga imena *Samir*. To osobno ime potječe od opće imenice kojom se na arapskome označuje sugovornika ili večernjega zabavljača. Najčešće ga nose ljudi rođeni između 1945. i 1966. godine. Ljubitelji sporta znaju da je *Samir* bilo prezime, a ne osobno ime Dinamova nogometaša te da je i dalje popularan bivši vaterpolist Samir Barać. Treće je muslimansko muško ime po čistoći *Senad*. Ono potječe od arapskoga korijena *snd* u značenju ‘oslanjati se, pouzdati se’. U Hrvatskoj je prije osam godina živjelo 813 nositelja toga osobnog imena. Senad Galijašević, zvijezda *dancea* devedesetih, nastupao je pod umjetničkim imenom *Senna M*. Hrvatski su Senadi danas pretežito pedesetogodišnjaci. U Hrvatskoj živi 735 muškaraca kojima je nadjenuto osobno ime *Edin* (od arapskoga *āddin* ‘vjera, religija, autoritet’). Često je i pokraćeno ime *Edo*. Međutim, ne može se sa sigurnošću utvrditi koliko je nositelja imena *Edo* pokraćenoga od *Edin*, a koliko od *Eduard*. Reper Edo Maačka, odnosno

Edin Osmić, najpoznatiji je nositelj toga pokraćenog imena. Ono se najčešće nadijevalo osamdesetih godina 20. stoljeća. Osobe kojima je nadjenuto osobno ime *Mirsad* (< perz. *mīrzāde* ‘kraljević, princ’) najčešće su se rađale šezdesetih godina. Mirsad Bakšić bio je brigadir Hrvatske vojske, a za Hajduk je i bosanskohercegovačku nogometnu reprezentaciju igrao Mirsad Hibić. Osobno ime *Amir* (koje može potjecati od arapske riječi kojom se označuje zapovjednik ili kojom se označuje naseljenik, stanovnik ili domaćin) pojavljuje se i među Albancima. Najviše je Amira rođeno sedamdesetih godina. Bliskozvučno je osobno ime *Emir* (koje potječe od arapskoga naslova *emir* ‘vođa plemena, zapovjednik, vladar’), a najčešće se davalo djeci rođenoj u drugoj polovici šezdesetih i prvoj polovici sedamdesetih godina prošloga stoljeća. Danas u Hrvatskoj živi 551 nositelj toga osobnog imena. Popularni bosanskohercegovački glumac Emir Hadžihafizbegović od 2013. ima i hrvatsko državljanstvo. Ibrahim su, čije ime dolazi od arapske inačice osobnoga imena praoca triju monoteističkih religija Abrahama, danas pretežno u starijoj životnoj dobi. Ima ih 469 te su Bošnjaci, ali i Albanci i Romi. Osobno ime *Enes* potječe od arapskoga pridjeva značenja ‘druželjubitiv i ljubazan’. Danas su hrvatski Enesi većinom u pedesetim godinama. Postoji i semantički blisko osobno ime *Enis*, koje nosi poznati glumac Enis Bešlić. U Hrvatskoj je 2011. živio 191 nositelj toga imena.

Najpoštovanije je osobno ime među muslimanima svakako *Muhamed* (prema arapskome pridjevu značenja ‘mnogo hvaljen, dostojan hvale, slavljén’). U Hrvatskoj je 2011. živjelo 418 imenjaka Proroka. Zabilježen je i lik *Mohamed* (28) te pokraćeno ime *Mujo* (152), koje može potjecati i od muslimanskoga imena *Mustafa*. U vicevima se osim Muje i Sulje kao treći muški lik pojavljuje Haso, čije je ime pokraćeni lik osobnoga imena *Hasan*, što na arapskome znači ‘lijep’. U Hrvatskoj je živjelo 412 *ljepotana*. Samo šesnaest osoba nosi pokraćeno ime *Haso*. Kad vic ima više likova, uz Hasu se pojavljuje i Huso, čije je ime pokraćeni lik osobnoga imena *Husein* (što na arapskome znači ‘ljepuškast’). U Hrvatskoj je živjelo 277 Huseina, 36 Husa, 24 Husejina, 19 Husejna te 51 Husnija.

Žensko ime orijentalnoga postanja s najviše nositeljica je *Jasminka* sa 6015 nositeljica. Ono je izvedeno iz temeljnoga imena *Jasmina*, koje ima 5084 nositeljica. Drugo je ime na ljestvici *Dina* (pokraćeno od *Mevludina*, *Sabahudina* i sl.) s 1557 nositeljica. Treba imati na umu da je žensko ime *Dina* u Hrvatskoj najčešće romanskoga postanja, odnosno pokraćeno od različitih osobnih imena romanskoga podrijetla (*Leopoldina*, *Mandina* i sl.). Dine su uglavnom mlade žene rođene između 1985. i 1994. Treće su po brojnosti nositeljice osobnoga imena *Emina* (od arapskoga imena kojim se označivalo vjernu, poštnu osobu). Na popularnost je toga osobnog imena svakako utjecala popularna sevdalinka čije je stihove napisao Aleksa Šantić. Šantićeva Emina rođena je 1884. u Mostaru i prezivala se Sefić te je živjela blizu Staroga mosta. Pjesnik njezin odnos prema sebi opisuje u stihu *Ne šće ni da čuje lijepa Emina*. Da je čula pjesmu, bila bi možda samo pjesnikova supruga, a ovako je Šantić tugu zbog odbijanja pretočio u stihove koji se izvode pedeset godina nakon njezine smrti. Emine su danas pretežno u tridesetim i četrdesetim godinama.

Četvrto je muslimansko ime po učestalosti *Alma*. Ono dolazi iz turskoga jezika te potječe od apelativa kojim se označuje jabuka. Najpoznatija je hrvatska Alma glumica Alma Prica. Njezino ime nije motivirano vjerskom pripadnošću. Nadjenuo joj ga je otac Čedo Prica, hrvatski pjesnik. U razdoblju od 1968. do 1978. rođeno je najviše Alma koje žive u Hrvatskoj. Žensko ime *Aida* potječe od arapskoga apelativa kojim se označuje povratnica, ali i gošća. Ipak, ni to osobno ime nije nužno muslimanskoga postanja jer se često nadijevalo i prema osobnome imenu junakinje poznate Verdijeve opere (primjerice u Dalmaciji u drugoj polovici 19. stoljeća). Aide su danas u šezdesetim i pedesetim godinama života. Fatima je osobno ime (u značenju odbijena od dojenja), čiji je pokraćeni lik *Fata* popularan u vicevima. Fatima ima 636, a Fata 116. Nose ga većinom osobe starije životne dobi. Poznato katoličko svetište Gospe Fatimske, koje se nalazi u Portugalu, dobilo je ime po kćeri proroka Muhameda.

Iduće je žensko ime *Azra*. *Ja se zovem El Muhamed, iz plemena starih Azra, što za ljubav život gube i umiru kada ljube* stih je iz poznate pjesme. Zagrebački rock-sastav, koji je predvodio Johnny Štulić, pronio je to osobno ime *Novim valom*. Nadahnuće je za ime sastava u staroj sevdalinci *Kraj tanana šadrvana*. Iako je pjesma omiljena i rado pjevana u narodu, ona nije narodna pjesma, kako se pogrešno vjeruje. Napisao ju je u Parizu 1846. glasoviti njemački pjesnik Heinrich Heine. On je čitao o jemenskome plemenu Uzrita, čije je pripadnike u pjesmi nazvao Azrama. S njemačkoga je jezika pjesmu početkom 20. stoljeća preveo Safvet-beg Bašagić, koji je doktorat prava stekao na Sveučilištu u Zagrebu. Postala je popularna izvan granica Bosne i Hercegovine izvedbom Himze Polovine, doktora psihijatrije. S obzirom na njezine autore i izvođače moglo bi se reći da je pjesma prije *doktorska* negoli *narodna*. *Azra* je ujedno u islamu nadimak Isaove (Isusove) majke Merjeme (Marije).

Iduće je osobno ime na popisu *Amela*. Nositeljice bi toga osobnog imena, s obzirom na apelativ od kojega je poteklo (od arapske riječi značenja 'posao, rad'), trebale biti radoholičarke. U Hrvatskoj ih je 2011. živjelo 437, i to većinom u tridesetim i četrdesetim godinama života. Lejle bi trebale biti noćne ptice jer im osobno ime potječe od arapske riječi za noć. Ukupno su 2011. u Hrvatskoj živjele 433 Lejle te još 107 Leila. Najpoznatija je suvremena nositeljica toga osobnog imena dubrovačka misica Lejla Šehović, koja se udala za televizijskoga voditelja Tarika Filipovića. U Hrvatskoj žive i 423 Mirsade (usporedi u tekstu već spomenuto muško ime *Mirsad*). Većinom su u srednjoj životnoj dobi (četredesetogodišnjakinje).

Još nema podataka o najpopularnijim imenima hrvatskih muslimana u razdoblju od 2011. do 2019. godine. U Federaciji Bosne i Hercegovine prošle su godine najčešća ženska osobna imena bila *Sara*, *Amina*, *Merjem*, *Asja* i *Esmā*, od kojih su tri nedvojbeno orijentalnoga podrijetla (*Amina*, *Merjem* i *Esmā*). Najčešća su muška imena bila *Ahmed*, *Daris*, *Amar*, *Davud* i *Hamza*, odreda osobna imena orijentalnoga podrijetla. Hrvatski se muslimani posljednjih desetljeća češće odlučuju za neutralnija imena kao što su *Sara*, *Zlatko* ili *Maja*.